

Bryssel, 11. joulukuuta 2008
S407/08

Selvitys Euroopan unionin turvallisuusstrategian täytäntöönpanosta

- Turvallisuudesta huolehtiminen muuttuvassa maailmassa -

Tiivistelmä

Nyt kun Euroopan unionin turvallisuusstrategian hyväksymisestä on kulunut viisi vuotta, Euroopan unionilla on suurempi vastuu kuin koskaan aikaisemmin historiansa aikana.

EU on vakauden linnake. Laajentumisen myötä demokratia ja vauraus on levinnyt koko maanosaan. Balkanin alueella ollaan menossa parempaan suuntaan. Naapuruuspolitiikallamme on luotu vakaat puitteet suhteita varten eteläisiin ja itäisiin naapureihin, ja Välimeren unioni ja itäinen kumppanuus ovat unionissa nyt uusi ulottuvuus. Vuodesta 2003 lähtien EU:lla on ollut yhä merkittävämpi osuus kriisien ja konfliktien ratkaisemisessa Afganistanin ja Georgian kaltaisissa maissa.

Kuitenkin 20 vuotta kylmän sodan päättymisestä Euroopalla on vastassaan aina vain monimutkaisempia uhkia ja haasteita.

Kriisejä Lähi-idässä ja muualla maailmassa ei ole ratkaistu ja uusia kriisejä on puhjennut jopa aivan lähialueillamme. Valtioiden toimintakyvyttömyys vaikuttaa turvallisuuteemme rikollisuuden, laittoman maahanmuuton ja vastikään myös merirosvouden kautta. Terrorismi ja järjestäytynyt rikollisuus ovat kehittyneet uhkaaviksi tekijöiksi myös omissa yhteiskunnissamme. Iranin ydinaseohjelma on edistynyt merkittävästi ja on vaaraksi alueen vakaudelle ja koko asesulkujärjestelmälle.

Globalisaatio merkitsee uusia mahdollisuuksia. Kiinan johtama voimakas kasvu kehittyvässä maailmassa on nostanut miljoonia köyhyydestä. Mutta globalisaatio on myös johtanut monimutkaisempiin ja toisiinsa kytkeytyviin uhkiin. Yhteiskuntamme elintärkeät valtaväylät – kuten tietojärjestelmät ja energiatoimitukset – ovat entistä haavoittuvampia. Maapallon lämpeneminen ja ympäristön tilan heikkeneminen muuttaa maapalloamme. Lisäksi globalisaatio nopeuttaa vallan muutoksia ja tuo esille erot arvoissa. Viimeaikainen rahoitusmarkkinoiden kuuhunta on ravistellut niin kehittyneitä kuin kehittyviä talouksia.

Eurooppa pystyy ottamaan nämä uudet haasteet vastaan, niin kuin olemme tehneet ennenkin.

Ainutlaatuinen välinevalikoima tukenaan EU edistää jo omalta osaltaan turvallisemman maailman luomista. Olemme työskennelleet ihmisten turvallisuuden lisäämiseksi vähentämällä köyhyyttä ja epätasa-arvoa, edistämällä hyvää hallintotapaa ja ihmisoikeuksia, auttamalla kehitystä ja puuttumalla konfliktien ja turvattomuuden perussyihin. EU antaa edelleen eniten apua tuen tarpeessa oleville maille. Kestävä vakaus edellyttää pitkän aikavälin sitoutumista.

Viimeisen vuosikymmenen kuluessa kokemus ja valmius Euroopan turvallisuus- ja puolustuspolitiikan alalla, olennaisena osana yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaamme, on kasvanut niiden yli 20 operaation myötä, joita on toteutettu kriisitilanteissa ja joihin on kuulunut niin tsunamin jälkeinen rauhanrakennus Acehissa kuin pakolaisten suojeleminen Tšadissa.

Nämä saavutukset ovat tulosta leimallisesti eurooppalaisesta lähestymistavasta ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan. Mutta itsetyytyväisyyteen ei ole aihetta. Turvallisuutemme varmistamiseksi ja vastataksemme kansalaistemme odotuksiin meidän on oltava valmiita vaikuttamaan tapahtumiin. Tämä tarkoittaa, että meidän on omaksuttava strategisempi ajattelutapa, oltava tehokkaampia ja näkyvämpiä kaikkialla maailmassa. Onnistumme parhaiten, kun toimimme oikeaan aikaan ja johdonmukaisesti oikeanlaiset voimavarat ja yleisön täysi tuki puolellamme.

Konfliktien ratkaisemiseksi pysyvästi on saatettava yhteen kaikki alueelliset toimijat, joille rauha on yhteinen etu. Suvereenien hallitusten on kannettava vastuu toimiensa seurauksista sekä kannettava yhteinen vastuu väestön suojelemissa kansanmurhilta, sotarikoksilta, etnisiltä puhdistuksilta ja rikoksilta ihmisyyttä vastaan.

On tärkeätä, että maat noudattavat YK:n peruskirjan peruseriaatteita ja Etyjin periaatteita ja sitoumuksia. Meidän on selkeästi ilmaistava, että valtioiden suvereniteetti, riippumattomuus ja alueellinen koskemattomuus sekä riitojen rauhanomainen ratkaiseminen ovat asioita, joista pidetään kiinni. Alueellisten kysymysten ratkaisemista asevoimin tai asevoimien käytöllä uhaten ei voida sallia missään.

Maailmanlaajuisella tasolla Euroopan on johdettava monenvälisen järjestyksen uudistamista. Kansainvälisen järjestelmän huipulla on YK. Kaikki mitä EU on tehnyt turvallisuuden alalla on liittynyt YK:n tavoitteisiin. Meillä on ainutlaatuinen tilaisuus monenvälisyyden uudistamiseen tekemällä yhteistyötä Yhdysvaltojen ja eri puolilla maailmaa olevien kumppaneidemme kanssa. Euroopalle transatlanttinen kumppanuus on yhä korvaamaton perusta, joka rakentuu yhteiselle historialle ja vastuulle. Kriisinhallintaa koskevan yhteistyön parantamiseksi EU:n ja Naton on syvennettävä strategista kumppanuuttaan.

EU on edistynyt huomattavasti viimeisen viiden vuoden aikana. Meidät tunnustetaan tärkeäksi paremman maailman puolesta toimivaksi tekijäksi. Mutta huolimatta kaikesta siitä, mitä on saavutettu, Euroopan turvallisuusstrategian täytäntöönpano on jatkuva prosessi. Täyden suorituskykymme saavuttamiseksi meidän on oltava vielä *kyvykkäämpiä, johdonmukaisempia ja aktiivisempia.*

Johdanto

Eurooppa-neuvosto hyväksyi Euroopan turvallisuusstrategian joulukuussa 2003. Siinä vahvistettiin ensimmäisen kerran periaatteet ja asetettiin selkeät tavoitteet keskeisiin arvoihimme perustuvien EU:n turvallisuusasetusten edistämiseksi. Sen lähestymistapa on kokonaisvaltainen ja vastaa edelleen täysin tarkoitustaan.

Tämä selvitys ei korvaa Euroopan turvallisuusstrategiaa, vaan vahvistaa sitä. Se antaa mahdollisuuden tarkastella, miten olemme onnistuneet käytännössä ja mitä voidaan tehdä täytäntöönpanon parantamiseksi.

I MAAILMANLAAJUISET HAASTEET JA SUURIMMAT UHAT

Euroopan turvallisuusstrategiassa kartoitettiin joukko turvallisuusasetuihimme liittyviä uhkia ja haasteita. Viisi vuotta myöhemmin nämä ovat edelleen olemassa: jotkut niistä ovat tulleet merkittävämmiksi, ja kaikista on tullut monimutkaisempia.

Joukkotuhoaseiden leviäminen

Valtioiden ja terroristien toimesta tapahtuva joukkotuhoaseiden leviäminen todettiin Euroopan turvallisuusstrategiassa "mahdollisesti suurimmaksi uhkaksi tulevaisuudellemme". Tuo riski on lisääntynyt viimeisten viiden vuoden aikana aiheuttaen paineita monenväliselle järjestelmälle. Kun Libya on purkanut joukkotuhoaseita koskevan ohjelmansa, Iranin ja myös Pohjois-Korean on vielä saavutettava kansainvälisen yhteisön luottamus. Siviilikäyttöön tarkoitettun ydinvoiman todennäköinen uusi tuleminen lähivuosikymmeninä asettaa myös haasteita ydinsulkujärjestelmälle, jos siihen ei liity asianmukaista turvavalvontaa.

EU on vuonna 2003 hyväksytyyn joukkotuhoaseiden leviämisen vastaisen strategian pohjalta ollut hyvin aktiivinen kansainvälisillä foorumeilla ja Iranin ydinohjelmaa koskevien kansainvälisten toimien etulinjassa. Strategiassa korostetaan ennaltaehkäisyä, työskentelyä YK:n ja monenvälisten sopimusten kautta, toimintaa pääasiallisena avunantajana ja yhteistyötä kolmansien maiden ja alueellisten organisaatioiden kanssa, jotta parannettaisiin niiden valmiuksia estää leviäminen.

Meidän olisi edelleen noudatettava tätä lähestymistapaa ja yhdistettävä se poliittiseen ja rahoitustoimintaan. Vuonna 2010 pidettävän ydinsulkusopimuksen tarkistuskonferenssin menestyksellinen lopputulos on ensiarvoisen tärkeätä erityisesti ydinsulkujärjestelmän vahvistamista silmällä pitäen. Pyrimme varmistamaan, että tässä konferenssissa tarkastellaan tasapainoisella, tehokkaalla ja konkreettisella tavalla, miten voitaisiin lisätä leviämisen estämiseen tähtääviä kansainvälisiä toimia, jatkaa aseriisuntaa ja varmistaa ydinenergian rauhanomaisen käytön vastuullinen kehittäminen maissa, jotka haluavat tehdä niin.

Lisätyö on myös tarpeen erityiskysymysten osalta, joihin kuuluvat: EU:n tuki monenväliselle lähestymistavalle ydinpolttoainekierron osalta, leviämisen rahoittamisen torjunta, bioturvallisuus ja biouhkilta suojautuminen, maaliinsaattamisjärjestelmien, erityisesti ballististen ohjusten, leviämisen hillitseminen. Olisi aloitettava neuvottelut monenvälisestä sopimuksesta, jolla kielletään ydinaseisiin soveltuvan halkeamiskelpoisen materiaalin tuotanto.

Terrorismi ja järjestäytynyt rikollisuus

Terrorismi Euroopassa ja maailmalla on edelleen merkittävä uhka toimeentulollemme. Terrori-iskuja on tapahtunut Madridissa ja Lontoossa, toiset iskut taas on estetty, ja kotikutoisten terroristiryhmien merkitys on kasvamassa omassa maanosassamme. Järjestäytynyt rikollisuus, kuten laiton huumekauppa, ihmiskauppa ja laiton asekauppa sekä kansainväliset petokset ja rahanpesu, uhkaavat edelleen yhteiskuntiamme.

Vuodesta 2003 lähtien EU on edistynyt molempien käsittelyssä toteuttamalla lisätoimenpiteitä unionin sisällä vuoden 2004 Haagin ohjelman ja vuonna 2005 hyväksytyyn oikeus- ja sisäasioiden ulkoista ulottuvuutta koskevan strategian nojalla. Näiden johdosta rajat ylittävän tutkinnan suorittaminen ja syytteeseen asettamisen koordinointi on tullut helpommaksi. EU:n terrorismin vastainen strategia, joka on myös vuodelta 2005, perustuu ihmisoikeuksien ja kansainvälisen oikeuden kunnioittamiseen. Siinä noudatetaan nelitahoista lähestymistapaa: radikalisoitumisen ja terroristiryhmiin värväyksen ja niiden taustalla olevien tekijöiden ehkäiseminen, mahdollisten kohteiden suojeleminen, terroristien etsintä ja iskujen jälkivaikutusten käsittely. Vaikka kansallinen toiminta on keskeistä, terrorismin torjunnan koordinaattorin nimittäminen on ollut merkittävä edistysaskel Euroopan tasolla.

Olemme työskennelleet kovasti EU:n sisällä suojellaksemme yhteiskuntiamme terrorismilta. Meidän olisi kriisinkoordinoitijärjestelyjen ja yhteisön pelastuspalvelumekanismien kaltaisten olemassa olevien välineiden pohjalta tiivistettävä koordinoitijärjestelyjämme, jotta pystyisimme hoitamaan suuren terroristi-hyökkäyksen, erityisesti sellaisen, jossa käytetään kemiallisia, radiologisia, ydin- tai bioterrorismin materiaaleja. Lisätyö on tarpeen terrorismin rahoittamisen alalla, ja tähän on liitettävä tehokas ja kattava tietojen jakamista koskeva EU:n politiikka, jossa otetaan asianmukaisesti huomioon henkilötietojen suoja.

Meidän on myös tehtävä enemmän radikalisoitumisen ja terroristiryhmiin värväyksen torjumiseksi käsittelemällä ääriliikkeiden ideologiaa ja puuttamalla syrjintään. Sivilisaatioiden allianssin kaltaisilla foorumeilla tapahtuvalla kulttuurien välisellä vuoropuhelulla on merkittävä tehtävä.

Järjestäytyneen rikollisuuden osalta olisi syvennettävä kumppanuuksia, joita harjoitamme lähialueillamme, keskeisten kumppaneidemme kanssa sekä YK:ssa, käsittelemällä ihmisten liikkumista ja poliisi- ja oikeudellista yhteistyötä. Nykyisten rikollisuutta koskevien YK:n välineiden täytäntöönpano on oleellista. Meidän olisi edelleen vahvistettava terrorismin torjuntaa koskevaa kumppanuuttamme Yhdysvaltojen kanssa, tietojenvaihto ja tietosuoja mukaan lukien. Meidän olisi myös vahvistettava Etelä-Aasiassa, Afrikassa ja eteläisillä lähialueillamme olevien kumppaneidemme valmiuksia. EU:n olisi tuettava monenvälisiä toimia, lähinnä YK:ssa.

Meidän on parannettava tapaa, jolla yhdistämme sisäiset ja ulkoiset ulottuvuudet. Kansallisella ja Euroopan tasolla tarvitaan enemmän koordinoitua, avoimuutta ja joustavuutta eri viranomaisien kesken. Tämä todettiin jo Euroopan turvallisuusstrategiassa viisi vuotta sitten. Edistys on ollut hidasta ja epätäydellistä.

Tietoverkkoturvallisuus

Nykyajan taloudet ovat hyvin riippuvaisia kriittisestä infrastruktuurista, johon kuuluvat liikenne, viestintä ja energiahuolto, mutta myös internet. Vuonna 2006 hyväksytyssä Euroopan turvallisen tietoyhteiskunnan strategiassa käsitellään tietoverkkorikollisuutta. Yksityisiin ja julkisiin tietoverkkojärjestelmiin kohdistuvat hyökkäykset EU:n jäsenvaltioissa ovat kuitenkin tuoneet asiaan uuden ulottuvuuden ja mahdollisen uuden taloudellisen, poliittisen ja sotilaallisen välineen.

Lisätyö on tarpeen tällä alalla, jotta voitaisiin pohtia kokonaisvaltaista EU:n lähestymistapaa, lisätä tietoisuutta ja tehostaa kansainvälistä yhteistyötä.

Energiavarmuus

Energiariippuvuuteen liittyvät huolenaiheet ovat lisääntyneet viimeisten viiden vuoden aikana. Tuotannon väheneminen Euroopassa tarkoittaa, että vuoteen 2030 mennessä jopa 75 prosenttia öljyistämme ja kaasustamme on tuontitavaraa. Niitä tuodaan muutamasta maasta, joista monen vakaus on uhattuna. Vastassamme on näin ollen joukko turvallisuushaasteita, joiden hoitamisesta kaikki jäsenvaltiot ovat yhdessä vastuussa.

Meillä on oltava sellainen energiapolitiikka, jossa otetaan huomioon ulkoiset ja sisäiset ulottuvuudet. Korkean edustajan ja komission kesäkuussa 2006 antamassa yhteisessä selvityksessä esitetään sen keskeiset tekijät. Tarvitsemme Eurooppaan yhtenäisemmät energiemarkkinat, joilla energiaverkot on liitetty yhteen, erityisen huomion kiinnittämistä syrjäisimpiin maihin sekä kriisimekanismeja energiatoimitusten väliaikaisten keskeytymisten hoitamiseksi.

Oleellista on polttoaineiden, hankintalähteiden ja kauttakulkureittien monipuolistaminen, samoin kuin hyvä hallintotapa, oikeusvaltioperiaatteen kunnioittaminen ja investoinnit lähdemaisissa. EU:n politiikalla tuetaan näitä tavoitteita Keski-Aasian, Kaukasuksen ja Afrikan kanssa tehdyillä sitoumuksilla sekä itäisen kumppanuuden ja Välimeren unionin kautta. Energia on keskeinen tekijä EU:n ja Venäjän välisissä suhteissa. Poliitiikkaamme olisi kuuluttava kauttakulkureittien käsittely, Turkin ja Ukrainan kautta kulkevat reitit mukaan lukien. Meidän olisi edistettävä uusiutuvan energian käyttöä, vähän hiilidioksidipäästöjä aiheuttavaa teknologiaa ja energiatehokkuutta sekä avoimia ja hyvin säänneltyjä maailmanlaajuisia markkinoita yhdessä kumppaneidemme kanssa, Kiina, Intia, Japani ja Yhdysvallat mukaan lukien.

Ilmastonmuutos

Euroopan turvallisuusstrategiassa todettiin jo vuonna 2003, mitä turvallisuusvaikutuksia ilmastonmuutoksella on. Viisi vuotta myöhemmin tämä asia on saanut uuden painoarvon. Maaliskuussa 2008 korkea edustaja ja komissio esittivät Eurooppa-neuvostolle selvityksen, jossa ilmastonmuutosta pidettiin "uhkien moninkertaistajana". Luonnonkatastrofit, ympäristön tilan heikentyminen ja kilpailu luonnonvaroista pahentavat konfliktia erityisesti tilanteissa, joihin liittyy köyhyys ja väestönkasvu, ja aiheuttavat humanitaarisia, terveydellisiä, poliittisia ja turvallisuusvaikutuksia, muuttoliikkeen kiihtyminen mukaan lukien. Ilmastonmuutos voi myös johtaa kauppareittejä, merialueita ja aiemmin luoksepääsemättömiä luonnonvarojen koskeviin kiistoihin.

Olemme tehostaneet konfliktinestoaamme ja kriisinhallintaamme, mutta meidän on parannettava analysointi- ja varhaisvaroitusvalmiuksiamme. EU ei voi tehdä tätä yksin. Meidän on tehostettava yhteistyötämme riskialttiimpien maiden kanssa vahvistamalla niiden selviytymiskykyä. Kansainvälinen yhteistyö YK:n ja alueellisten organisaatioiden kanssa on oleellista.

II VAKAUDEN LUOMINEN EUROOPPAAN JA MUUALLE

Laajentuminen on Euroopassa edelleen voimakas vakautta, rauhaa ja uudistusta edistävä voima.

Neuvottelut Turkin kanssa aloitettiin vuonna 2005, ja sen jälkeen on avattu useita neuvottelulukuja. Edistyminen Länsi-Balkanilla on ollut jatkuvaa, mutta hidasta. Liittymisneuvotteluissa Kroatian kanssa on jo edistytty pitkälle. Entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia on saanut jäsenehdokkaan aseman. Muiden Länsi-Balkanin maiden kanssa on allekirjoitettu vakautus- ja assosiaatiosopimukset. Serbia on lähellä tilannetta, jossa se täyttää kaikki edellytykset siirtymiselle kohti syvempiä suhteita EU:n kanssa. EU:lla on edelleen johtava asema Bosnia ja Hertsegovinassa, mutta huolimatta edistymisestä, paikallisten poliittisten johtajien edellytetään tekevän enemmän uudistusten esteiden poistamiseksi.

Olemme aloittamassa Kosovossa EULEX-operaatiota, joka on tähän mennessä laajin ETPP:n piiriin kuuluva siviilioperaatiomme, ja annamme edelleen huomattavaa taloudellista tukea. Kaikkialla tällä alueella tarvitaan välttämättä yhteistyötä ja hyviä naapurussuhteita.

On Euroopan unionin edun mukaista, että rajanaapureissamme on hyvä hallinto. Tätä prosessia tuetaan vuonna 2004 aloitetulla Euroopan naapuruuspolitiikalla (ENP). Idässä mukana ovat kaikki mahdolliset maat lukuun ottamatta Valko-Venäjää, jonka kanssa olemme siirtymässä tähän suuntaan.

Ukrainan kanssa olemme edenneet pidemmälle mittavalla assosiaatiosopimuksella, jonka viimeistely saadaan pian päätökseen. Aloitamme pian Moldovan kanssa neuvottelut samanlaisesta sopimuksesta. EU:n kahdenvälisten politiikkojen täydentämiseksi tällä Euroopan kannalta erittäin tärkeällä alueella on käynnistetty Mustanmeren synergia -aloite.

Niin sanotut lukkiutuneet konfliktit ovat nousseet uudeksi huolenaiheeksi itäisessä naapurustossamme. Abhasiaan ja Etelä-Ossetiaan liittyvät ongelmat ovat kärjistyneet, ja ne johtivat elokuussa 2008 Venäjän ja Georgian väliseen aseelliseen konfliktiin. EU johti kriisin kansainvälistä käsittelyä toimimalla välittäjänä osapuolten välillä, antamalla humanitaarista apua, lähettämällä siviilitarkkailuvaltuuskunnan ja antamalla merkittävää taloudellista tukea. Olemme edelleen sitoutuneet tähän tehtävään EU:n johtaessa Geneven prosessia. Mahdollista ratkaisua Transnistrian konfliktiin on vauhditettu EU:n aktiivisella osallistumisella 5+2 -neuvotteluihin ja EU:n rajavalvonnan avustusoperaatiolla.

Välimeri, Euroopalle erittäin tärkeä suurten mahdollisuuksien alue, asettaa vielä vaikeita haasteita, kuten riittämättömät poliittiset uudistukset ja laitton maahanmuutto. EU ja useat Välimeren kumppanit, kuten Israel ja Marokko, ovat pyrkivät syventämään kahdenvälisiä suhteita. ENP on vahvistanut alun perin Barcelonan prosessissa vuonna 1995 aloitettuja uudistuksia, mutta alueellinen konflikti yhdistettynä lisääntyvään radikalisoitumiseen kylvää edelleen epävakautta.

EU:lla on ollut keskeinen osa pyrkimyksissä ratkaisuun Lähi-idässä sen osallistuessa kvartetin toimintaan ja tehdessä yhteistyötä Israelin ja palestiinalaishallinnon sekä Arabiliiton ja muiden alueellisten kumppaneiden kanssa. EU osallistuu täysipainoisesti Annapoliksien prosessiin kohti kahden valtion ratkaisua ja antaa palestiinalaishallinnolle jatkuvaa rahoitus- ja budjettitukea ja osallistuu toimintaedellytysten kehittämiseen muun muassa lähettämällä paikan päälle oikeus-, poliisi- ja rajavartiolaitajia. Libanonissa jäsenvaltiot muodostavat UNIFIL-rauhanturvaoperaation ytimen. Irakissa EU on tukenut poliittista prosessia, jälleenrakennusta ja oikeusvaltioperiaatetta esimerkiksi EUJUST LEX -operaation yhteydessä.

Iran on kasvavan huolen aihe vuodesta 2003 lähtien. Iranin ydinohjelma on ollut toistuvien YK:n turvallisuusneuvoston ja IAEA:n päätöslauselmien aiheena. Sotilaallisten ydinvoimavarojen kehittäminen olisi EU:n turvallisuudelle uhka, jota ei voi hyväksyä. EU on toteuttanut Yhdysvaltain, Kiinan ja Venäjän kanssa kaksitahoista lähestymistapaa yhdistäen vuoropuhelun ja lisääntyvän painostuksen. Korkea edustaja on tehnyt Iranille pitkälle menevän tarjouksen luottamuksen synnyttämiseksi ja yhteyden luomiseksi uudelleen kansainväliseen yhteisöön. Jos ydinohjelma kuitenkin etenee, tarvitaan uusia toimenpiteitä YK:n toiminnan tueksi. Samaan aikaan meidän on alueellisen turvallisuuden rakentamiseksi toimittava yhdessä alueen maiden kanssa, joihin kuuluvat myös Persianlahden maat.

Euroopan turvallisuusstrategiassa tunnustetaan, että Euroopalla on turvallisuusintressejä myös sen lähinaapuruston ulkopuolella. Afganistan on tässä suhteessa erityinen huolenaihe. Eurooppa on sitoutunut luomaan vakautta pitkällä aikavälillä. EU:n jäsenvaltiot osallistuvat huomattavalla tavalla Naton operaatioon ja EU on mukana hallinto- ja kehitystyössä kaikilla tasoilla. EU:n poliisioperaatiota on laajennettu. Näissä toimissa ei onnistuta ilman Afganistanin täydellistä omavastuullisuutta ja naapurimaiden, erityisesti Pakistanin, mutta myös Intian, Keski-Aasian maiden ja Iranin tukea. Intian ja Pakistanin välisten hyvien suhteiden mahdollisuuden lisääntyminen viime vuosina on ollut yksi myönteinen asia strategisessa taseessa.

Turvallisuus ja kehitys

Euroopan turvallisuusstrategiassa ja vuoden 2005 kehityspolitiikkaa koskevassa eurooppalaisessa konsensuksessa todetaan, että kestävä kehitys ei ole mahdollista ilman rauhaa ja turvallisuutta ja että ilman kehitystä ja köyhyyden poistamista ei voida saada aikaan kestävää rauhaa. Myös terveysuhkat, erityisesti pandemiat, vaarantavat kehitystä. Ihmisoikeudet ovat olennainen osa tätä yhtälöä. Monilla konfliktialueilla ja konflikteista aiemmin kärsineillä alueilla on puuttettava kauhistuttavaan seksuaalisen väkivallan käyttöön pelotteena ja terrorin välineenä. Seksuaalista väkivaltaa aseellisissa konflikteissa koskevan YK:n turvallisuusneuvoston julkilausuman 1820 tehokas täytäntöönpano on olennaisen tärkeää.

Konfliktit liittyvät usein valtion sisäiseen heikkouteen. Somalian kaltaiset maat ovat joutuneet heikon hallinnon ja toistuvien konfliktien kierteeseen. Olemme pyrkineet katkaisemaan tämän kierteen käyttämällä sekä kehitysapua että turvallisuutta parantavia toimenpiteitä. Turvallisuusalan uudistus ja aseistariisunta, demobilisaatio ja yhteiskuntaan sopeuttaminen ovat tärkeä osa konfliktin jälkeistä vakauttamista ja uudelleen rakentamista ja ne ovat olleet Guinea-Bissaussa ja Kongon demokraattisessa tasavallassa toteuttamiemme operaatioiden keskeisiä tavoitteita. Tämä onnistuu parhaiten, kun se toteutetaan kumppanuudessa kansainvälisen yhteisön ja paikallisten sidosryhmien kanssa.

Luonnonvarojen piittaamaton riistäminen on usein konfliktien perimmäisenä syynä. Veden ja raaka-aineiden saantia koskevat, lisääntyvät jännitteet edellyttävä monenvälisiä ratkaisuja. Kimberleyn prosessi ja kaivannaistoiminnan avoimuutta koskeva aloite tarjoavat uudenlaisen mallin tämän ongelman ratkaisemiseksi.

Merirosvous

Euroopan turvallisuusstrategiassa tuodaan järjestäytyneen rikollisuuden uutena ulottuvuutena esille merirosvous. Myös se johtuu valtion sisäisestä hajoamisesta. Maailmantalouden kaupasta 90 prosenttia tapahtuu meriteitse. Merirosvous Intian valtameressä ja Adeninlahdella on tehnyt tästä kysymyksestä viime kuukausina entistä polttavamman, ja se on vaikuttanut humanitaarisen avun toimittamiseen Somaliaan. EU on merirosvouksesta kärsivien maiden ja muiden kansainvälisten toimijoiden, myös Naton, rinnalla reagoinut ongelmaan käynnistämällä EU:n ensimmäisen ETPP:hen kuuluvan merioperaation ATALANTAn merirosvouksen lopettamiseksi Somalian rannikolla.

Pienaseet ja kevyet aseet, rypäleammukset ja jalkaväkimiinat

Eurooppa-neuvosto hyväksyi vuonna 2005 EU:n strategian pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittoman keskittymisen ja kaupan torjumiseksi. EU tukee sen täytäntöönpanon yhteydessä alaa koskevaa YK:n toimintaohjelmaa. EU kehittää edelleen toimintoja näiden aseiden synnyttämän uhkan torjumiseksi.

EU kannattaa voimakkaasti kansainvälistä asekauppasopimusta ja on päättänyt tukea sen hyväksymiseen johtavaa prosessia. EU on myös miinojen vastaisen toiminnan merkittävä avunantaja. Se on tukenut ja edistänyt aktiivisesti jalkaväkimiinat kieltävää Ottawan sopimusta maailmanlaajuisesti. Dublinissa toukokuussa 2008 hyväksytty Oslon yleissopimus rypäleammuksista on merkittävä edistysaskel vastauksena tämän tyyppisten ammusten aiheuttamiin humanitaarisiin ongelmiin, jotka ovat kaikkien EU:n jäsenvaltioiden vakavan huolen aiheena. Merkittävä edistysaskel olisi, että tämän tyyppisiä ammuksia koskeva pöytäkirja hyväksyttäisiin YK:n puitteissa ja että siihen osallistuisivat kaikki tärkeät sotilasvallat.

III EUROOPPA MUUTTUVASSA MAAILMASSA

Jotta voisimme reagoida muuttuvaan turvallisuusympäristöön, meidän on toimittava tehokkaammin keskenämme, naapureidemme kanssa ja maailmassa.

A. Tehokkaampi ja kyvykkäämpi Eurooppa

Kykymme käsitellä haasteita on kehittynyt viimeisten viiden vuoden aikana, ja sen on kehityttävä edelleen. Meidän on lujitettava omaa yhtenäisyyttämme paremmalla institutionaalisella koordinoinnilla ja strategisemmalla päätöksenteolla. Lissabonin sopimuksen määräykset antavat tähän tarvittavat puitteet.

Toimintamme tulee perustua siihen, että uhkia estetään aikaisessa vaiheessa muuttumasta konfliktin lähteiksi. Rauhanrakentaminen ja pitkällä aikavälillä tapahtuva köyhyyden vähentäminen ovat tässä suhteessa olennaisen tärkeitä. Kukin tilanne edellyttää välineidemme johdonmukaista käyttöä, mukaan lukien poliittiset, diplomaattiset, kehitystä edistävät, humanitaariset, kriiseihin reagointiin liittyvät, taloudelliset ja kaupallisen yhteistyön sekä siviili- ja sotilaallisen kriisinhallinnan välineet. Meidän olisi myös parannettava vuoropuhelu- ja välitysvaivojamme. EU:n erityisedustajat käyttävät EU:n vaikutusvaltaa eri konfliktialueilla.

Kansalaisyhteiskunnalla ja valtioista riippumattomilla järjestöillä on keskeinen rooli toimijoina ja kumppaneina. Euroopan parlamentin jäsenten johtamilla vaalitarkkailuvaltuuskunnilla on myös tärkeä merkitys.

ETPP:n menestyksekkäs toteuttaminen yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikkamme olennaisena osana kuvastuu siinä, että apuamme kysytään yhä enemmän. Georgian- operaatiomme on osoittanut, mitä voidaan saavuttaa, kun meillä on tarvittavaa poliittista tahtoa toimia yhdessä. Mutta mitä mutkikkaampia haasteita kohtaamme, sitä joustavampia meidän tulee olla. Meidän on asetettava sitoumuksemme voimavarojemme mukaiseen tärkeysjärjestykseen. Taisteluosastot ja siviilivalmiusryhmät ovat tehostaneet kykyämme toimia nopeasti.

Asianmukaiset ja tehokkaat komentorakenteet ja esikuntavalmiudet ovat keskeisiä seikkoja. Kykyämme yhdistää siviili- ja sotilasasiantuntemus operaation synnystä suunnitteluvaiheeseen ja toteuttamiseen saakka on vahvistettava. Me kehitämme ETPP:n tätä puolta perustamalla asianmukaiset hallinnolliset rakenteet, rahoitusmekanismit ja järjestelmät. On myös tarvetta parantaa koulutusta Euroopan turvallisuus- ja puolustusakatemian sekä Erasmus-vaihdon kaltaisen Euroopan nuorten upseerien vaihtoa koskevan uuden aloitteen pohjalta.

Meidän on jatkettava ihmisoikeuskysymysten sisällyttämistä kaikkiin tämän alan toimiin, myös ETPP-operaatioihin, ihmisten turvallisuutta koskevan käsitteen kanssa yhdenmukaisen ihmisiin perustuvan lähestymistavan kautta. EU korostaa naisten roolia rauhanrakentamisessa. YK:n turvallisuusneuvoston naisia, rauhaa ja turvallisuutta koskevan päätöslauselman 1325 ja lapsia aseellisissa konflikteissa koskevan YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1612 tosiasiallinen täytäntöönpano on tässä yhteydessä erittäin tärkeää.

Siviilioperaatioiden osalta meidän on voitava saada kokoon koulutettua henkilöstöä, jolla on laajat taidot ja kokemus, lähettää sen paikalle lyhyellä varoitusaajalla ja antaa sille tukea operaatioalueella pitkällä aikavälillä. Kansallisten kiintiöiden välinen täysi yhteentoimivuus on tärkeää. Tämän tukemiseksi jäsenvaltiot ovat sitoutuneet laatimaan kansallisia strategioita asiantuntijoiden antamiseksi käyttöön ja lisäämään siirrettävän henkilöstön määrää operaatioiden tueksi, mukaan lukien budjetointi ja hankinnat. Tarvikkeiden käyttöönantamis- ja hankintatapoja olisi tehostettava operaatioiden oikea-aikaisen käynnistämisen mahdollistamiseksi.

Sotilasoperaatioiden osalta on edelleen tehostettava voimavaraponnisteluja sekä keskinäistä yhteistyötä ja vastuunjakamisjärjestelyjä. Kokemus on osoittanut lisätoimien tarpeen etenkin keskeisten voimavarojen kuten strategisten ilmakuljetusten, helikopterien, avaruusvoimavarojen ja merivalvonnan osalta (kuten esitetty tarkemmin voimavarojen tehostamista koskevassa julkilausumassa). Näitä toimia on tuettava Euroopan laajuisella kilpailukykyisellä ja vahvalla puolustusteollisuudella, jossa investoidaan enemmän tutkimukseen ja kehittämiseen. Euroopan puolustusvirasto on johtanut tätä prosessia menestyksekkäästi vuodesta 2004, ja niin sen olisi tehtävä edelleenkin.

B. Tehostettu vuorovaikutus naapureidemme kanssa

Euroopan naapuruuspolitiikka on lujittanut yksittäisiä kahdenvälisiä suhteita EU:n kanssa. Tässä prosessissa on nyt kehitettävä alueellista yhdentymistä.

Heinäkuussa 2008 käynnistetty Välimeren unioni antaa uudistetun poliittisen sysäyksen tämän toteuttamiselle eteläisten kumppaneidemme kanssa monipuolisine tehtävineen, joihin sisältyvät meriturvallisuus, energia, vesipolitiikka ja muuttoliike. Turvallisuusuhkien kuten terrorismin käsittelyllä on tässä tärkeä merkitys.

Itäinen kumppanuus parantaa selvästi suhteitamme itäisiin naapureihimme, poliittiset, taloudelliset ja kauppasuhteet mukaan lukien. Tavoitteena on vahvistaa näiden maiden vaurautta ja vakautta sekä näin ollen EU:n turvallisuutta. Ehdotukset kattavat monenlaisia kahden- ja monenvälisiä yhteistyöaloja, energiavarmuus ja henkilöiden liikkuvuus mukaan lukien.

Kestävä vakaus naapurimaissamme edellyttää EU:n jatkuvia toimia yhdessä YK:n, Etyjin, Yhdysvaltojen ja Venäjän kanssa. Suhteemme Venäjään ovat heikentyneet Georgian konfliktin myötä. EU odottaa Venäjän noudattavan sitoumuksiaan tavalla, jolla palautetaan tarvittava luottamus. Kumppanuutemme olisi perustuttava yhteisten arvojen, erityisesti ihmisoikeuksien, demokratian, oikeusvaltion ja markkinatalouden periaatteiden kunnioittamiseen sekä yhteisiin etuihin ja tavoitteisiin.

Meidän on edelleen pyrittävä ratkaisemaan konfliktit Etelä-Kaukasiassa, Moldovan tasavallassa sekä Israelin ja arabivaltioiden välillä. Tässä yhteydessä kuten muuallakin on tärkeää, että Yhdysvallat osallistuu toimiin täysimääräisesti. Kussakin tapauksessa on kaikkien alueellisten toimijoiden osallistuttava kestävä ratkaisun muodostamiseen. Tietyillä mailla kuten Turkilla, Egyptillä, Jordanialla, Saudi-Arabialla ja Qatarilla on ollut yhä tärkeämpi rooli alueella, kun taas Iranista ei voida todeta samaa. On erityinen tilaisuus toimia yhdessä Turkin kanssa, myös Sivilisaatioiden allianssin puitteissa.

C. Tehokkaan monenvälisyyden kumppanuudet

Euroopan unionin turvallisuusstrategiassa kehoitettiin Eurooppaa myötävaikuttamaan osaltaan tehokkaamman monenvälisen järjestyksen muodostamiseen maailmassa. Me olemme lujittaneet kumppanuuksiamme vuodesta 2003 kyseisen tavoitteen saavuttamiseksi. Euroopan tärkein kumppani tällä ja muilla alueilla on Yhdysvallat. Kun EU ja Yhdysvallat ovat toimineet yhdessä, ne ovat saaneet maailmassa aikaan erittäin paljon hyvää.

Kansainvälisen järjestelmän huipulla on YK. Kaikki mitä EU on tehnyt turvallisuuden alalla on liittynyt YK:n tavoitteisiin. EU toimii tiiviisti keskeisillä operaatioalueilla, muun muassa Kosovossa, Afganistanissa, Kongon demokraattisessa tasavallassa, Sudanissa/Darfurissa, Tšadissa ja Somaliassa, ja on parantanut institutionaalisia yhteyksiä vuonna 2007 annetun EU:n ja YK:n yhteisen julkilausuman mukaisesti. Me kannatamme kaikkia 16:tta parhaillaan toteutettavaa YK:n rauhanturvaoperaatiota.

EU ja Nato ovat toimineet hyvin yhdessä Balkanin alueella ja Afganistanissa, vaikkakaan viralliset suhteet eivät ole edistyneet. Meidän on lujitettava tätä strategista kumppanuutta yhteisten turvallisuusetujemme tukemiseksi paremmalla operatiivisella yhteistyöllä, kunnioittaen täysin kunkin organisaation itsenäistä päätöksentekoa, ja sotilasvoimavarojen jatkuvalla kehittämisellä. Me olemme syventäneet suhdettamme Etyjiin vuodesta 2003 lähtien erityisesti Georgiassa ja Kosovossa.

Olemme laajentaneet suhdettamme Kiinaan merkittävästi. Suhteet Kanadaan ja Japaniin ovat läheiset ja pitkäikäiset. Venäjä on edelleen tärkeä kumppani maailmanlaajuisissa kysymyksissä. Suhteessamme Intiaan on vielä parantamisen varaa. Suhteet muihin kumppaneihin, kuten Brasiliaan, Etelä-Afrikkaan ja Euroopan osalta Norjaan ja Sveitsiin, ovat merkitykseltään kasvaneet vuodesta 2003 lähtien.

EU tekee tiiviimpää yhteistyötä alueellisten järjestöjen ja erityisesti Afrikan unionin kanssa. Me tuemme yhteisen Afrikka-EU-strategian avulla Afrikan kriisinhallintavalmiuksien tehostamista, mukaan lukien alueelliset jatkuvassa valmiudessa olevat joukot ja varhaisvaroitus. Me olemme syventäneet suhteitamme Keski-Aasian kumppaneihimme vuonna 2007 hyväksytyllä strategialla, johon sisältyvät tehostettu poliittinen vuoropuhelu sekä muun muassa vesipolitiikkaan, energiaan, oikeusvaltioon ja turvallisuuteen liittyvät toimet. Muiden alueiden osalta EU on tiivistänyt suhteita Kaakkois-Aasian maiden liittoon muun muassa Burmaa koskevassa alueellisissa kysymyksissä, Etelä-Aasian alueellisen yhteistyön järjestöön ja Latalaiseen Amerikkaan. EU:n kokemus antaa sille erityisen roolin alueellisen yhdentymisen edistämiseksi. Jos muut pyrkivät toimimaan meidän tavallamme omien olosuhteidensa mukaan, meidän olisi tuettava niitä.

Toisen maailmansodan lopulla kehitetty kansainvälinen järjestelmä on paineiden alaisena usealta taholta. Edustus kansainvälisissä instituutioissa on asetettu kyseenalaiseksi. Legitiimiyttä ja toimivuutta on parannettava, ja päätöksentekoa monenvälisillä foorumeilla on tehostettava. Tämä tarkoittaa yhteisten päätösten lisäämistä ja muiden suurempaa osuutta. Kun ratkaistavana on yhteisiä ongelmia, ovat yhteiset ratkaisut välttämättömiä.

Keskeisiä painopisteitä ovat ilmastonmuutos ja Dohan kierroksen saattaminen päätökseen Maailman kauppajärjestössä. EU johtaa neuvotteluja ilmastonmuutosta koskevasta uudesta kansainvälisestä sopimuksesta, ja sen on käytettävä kaikki keinonsa menestyksekkään tuloksen saavuttamiseksi Kööpenhaminassa vuonna 2009. Meidän olisi jatkettava vuonna 2005 aloitettua YK:n järjestelmän uudistusta ja säilytettävä turvallisuusneuvoston keskeinen rooli sekä sen ensisijainen vastuu kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden säilyttämisestä. Kansainvälisen rikostuomioistuimen tehokkuutta olisi lisättävä kansainvälisen oikeuden ja ihmisoikeuksien lujittamista koskevien EU:n laajempien pyrkimysten rinnalla. Meidän on muokattava Kansainvälistä valuuttarahastoa ja muita rahoituslaitoksia nykyajan realiteetteja vastaaviksi. G8-järjestelmää olisi muutettava. Näiden lisäksi meidän on jatkettava yhteisiä pyrkimyksiämme vuosituhannen kehitystavoitteiden saavuttamiseksi.

Nämä kysymykset ovat rajat ylittäviä ja liittyvät sekä sisä- että ulkopolitiikkaan. Niistä ilmenee, miten tällä vuosisadalla enemmän kuin koskaan aiemmin täysivaltaisuus tuo mukanaan vastuuta. Tärkeimpien ihmisoikeuksien osalta EU:n olisi edelleen edistettävä YK:n vuosituhattajulistuksen seurantakokouksessa vuonna 2005 saavutettua yhteisymmärrystä siitä, että meillä on yhteinen vastuu väestön suojelemisessa kansanmurhilta, sotarikoksilta, etnisiltä puhdistuksilta ja rikoksilta ihmisyyttä vastaan.

***

On olennaisen tärkeää säilyttää kansalaisten tuki maailmanlaajuiselle sitoumuksellemme. Nykyajan demokratioissa, joissa tiedotusvälineet ja yleinen mielipide ovat keskeisiä politiikan muovaajia, kansalaisten sitoutuminen on ratkaisevan tärkeää ulkomaisten sitoumuksiemme toteuttamiselle. Me lähetämme poliiseja, oikeudellisia asiantuntijoita ja sotilaita epävakaille alueille ympäri maailmaa. Hallitusten, parlamenttien ja EU:n toimielinten tehtävänä on tiedottaa, miten tämä edistää turvallisuutta jäsenvaltioissa.

Euroopan unionin turvallisuusstrategiassa esitettiin viisi vuotta sitten, miten EU voi edistää oikeudenmukaisempaa, turvallisempaa ja yhtenäisempää maailmaa. Olemme edistyneet tällä tiellä hyvin. Mutta maailma ympärillämme muuttuu nopeasti uusine uhkineen ja muuttuvine voimasuhteineen. Turvallinen Eurooppa paremmassa maailmassa edellyttää, että meidän on pyrittävä vaikuttamaan asioihin enemmän, ja meidän on tehtävä se nyt.